

2 U znaku jednakosti
Ravnopravnost u platama

3 Više respekta
Bolje plate za sve

4 Poštovanje na radnom mjestu Rad žena ima veću vrijednost

Broj 3 | Maja 2023 | Srpski / Hrvatski / Bosanski

Dodatak «work» novinama | Redakcija T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Znatno umanjene penzija za niska i srednja primanja –

Zašto se borimo protiv reforme BVG 21

Promjena zakona o starosnom osiguranju ima ogroman uticaj na penzije

Sredinom marta je građanska većina u parlamentu usvojila nacrt neprihvatljive reforme drugog stuba osiguranja. Reforma BVG 21 ne donosi poboljšanja za penzije žena i osobe s niskim primanjima, već znatno umanjene penzija..

Brigita Bernet, specijalistkinja za političke osnove

Oči cijelog svijeta užasnuto su uprte u Francusku u kojoj se ponovo održavaju protesti, a štrajkovi onemogućavaju rad škola, univerziteta, kao i železnički saobraćaj. Razlog tome je reforma penzija. Kao i komšije, i Švajcarska ima muke sa reformom penzionog osiguranja. Frontovi i blokade su uporedivi u obje zemlje. U Švajcarskoj doduše ne gore vijecnice i nema masovnih demonstracija, ali se u parlamentu vode zlobne debate i borbe za glasove. Međutim, i ovdje je na kocki mnogo toga, baš kao u Francuskoj. U slučaju najskorije usvojene reforme BVG 21, koja se odnosi na drugi stub, riječ je o mnogo više toga od čisto tehničkih pitanja o «pravoj» stopi konverzije u skladu sa produžavanjem životnog vijeka. Mnogo više se radi o ključnom zadatku penzionog osiguranja koje moramo omogućiti jedni drugima, jer je ovo osiguranje najveće socijalno dostignuće. Gotovo da ništa drugo nije toliko važno kao njegova izbalansiranost. Međutim, kako vidimo na osnovu najskorijih odluka parlamenta, očigledno ne postoji politička volja da se s ovim izazovom suočimo na solidaran i pravičan način.

Umjesto toga se reformom BVG 21 drugi stub «sanira» tako što se pogoršava položaj penzionerki. Ključna komponenta reforme BVG 21 jeste smanjenje minimalne stope konverzije u obligatorijumu sa trenutnih 6,8% na 6%. Stopa konverzije je faktor kojim se uštedeni kapital preračunava u doživotnu penziju. Njegovo smanjivanje sa 6,8% na 6% znači da će od 100000 uštedenih franaka u budućnosti biti isplaćivano samo 6000 umjesto 6800 franaka. To konkretno znači drastično smanjenje penzije od 12%! Za zidara s mjesečnom platom u iznosu od 6700 franaka, koji je za 40 godina uštedio 360000 franaka, reforma znači da će mu penzija biti smanjena za 240 franaka. Ako se danas penzionerše, dobijaće mjesečnu penziju penzionog osiguranja u iznosu od 2040 franaka. Ako se penzionerše sutra – nakon stupanja reforme na snagu – dobijaće samo 1800 franaka mjesečno. Pritom neće dobiti nikakvu kompenzaciju.

Jeste doduše tačno da BVG 21 za veoma niska primanja previda mjere izjednačavanja. Međutim, one

su nedovoljne. Pravo na punu kompenzaciju ima samo onaj koji: 1. prima penziju penzionog osiguranja manju od 1000 franaka mjesečno; 2. pripada tzv. prelaznoj generaciji (godišta 1958-1973); 3. je najmanje 15 godina neprekidno uplaćivao penziono osiguranje; 4. prima najmanje polovinu «uštedenog novca» (Altersguthaben) kao penziju. Zbog svih ovih restrikcija od cijele prijelazne generacije na kraju bi maksimalno četvrtina dobila punu nadoknadu. Više od polovine penzionera prijelazne generacije ostalo bi praznih ruku, a svi koji su rođeni nakon 1973. svakako ne bi ni dobijali nikakvu nadoknadu. To je jednostavno jadno. Penzije za niska i srednja primanja već danas su sramotno niske. Neprihvatljivo je da postanu još niže.

Iako svi zaposleni moraju da uplaćuju više u penziono osiguranje, penzije će se smanjiti! Unija se bori protiv nacrtu reforme BVG 21 i pokrenula je referendum 31. marta.

Editorijal

Plati više, dobij manje

Umjesto da zaštiti penzije i popravi situaciju s niskim primanjima u drugom stubu, reforma BVG 21 vodi do ozbiljnog smanjenja penzija i do 3240 franaka godišnje, odnosno 271 franak mjesečno. Iako svi zaposleni moraju da uplaćuju više za penziono osiguranje, penzije će se smanjiti.

Upravo zaposleni s niskim primanjima treba da uplaćuju mnogo više. Oni koji moraju da plaćaju veće iznose za penziono osiguranje, tokom radnog vijeka imaće manje novca na raspolaganju – a zašto? Da bi na kraju u velikom broju slučajeva imali manje penzije.

Ovaj nacrt je posebno za nas žene jedna velika farsa. Sjećamo se jeseni 2022. godine i svih obećanja koje su građanske partije dale tokom borbe za glasove za AHV 21. Rekli su nam: Ako žene budu radile godinu dana duže, poboljšaćemo njihove mizerne penzije reformom drugog stuba. Ali, daleko od toga. Umjesto da ispune obećanje, građanske partije su u parlamentu pokrenule reformu koja vodi do ogromnih smanjenja penzija. Ponovo su ženama decenijama davana lažna obećanja – i ponovo treba da imaju sramotno male penzije.

Onaj ko trlja ruke zbog ove reforme svakako je finansijski sektor, koji svake godine oduzme milijardu franaka naše uštedevine. Njegov profit mora se obezbediti povećavanjem iznosa doprinosa i smanjenjem penzija. To vodi u potpuno pogrešnom pravcu. Drugi stub mora ostati socijalno osiguranje i ne smije postati samoposluga za finansijski kapital! Ne dok ima nas!

Brigita Bernet

Kratke vijesti

Spašavanje Credit Suisse: samo za banke uvijek ima para

Kada se radi o interesu radnika i penzionera, građanske struje nemaju para. Međutim, finansijskom sektoru će u najkraćem mogućem roku na raspolaganje staviti milijarde. Imamo građansku većinu u parlamentu koja daje prijedlog za izmjenu drugog stuba osiguranja kako bi se smanjile penzije, a povećali odbici od plata. Imamo Savezno vijeće u kom dominiraju građanske struje, koji želi da uštedi na AHV-u. Imamo građanski blok u parlamentu koji uz arogantan osmijeh odbija sve državne mjere za borbu protiv inflacije, kao što je na primjer regulisanje cijene energije i kirija, ili pak pojeftinjenje premija za zdravstveno osiguranje za domaćinstva sa niskim i srednjim primanjima.

Konačno pobjeda! Konačno veće plate!

Dvadesetoro zaposlenih u logističkoj firmi Novaltia grle se i raduju: nakon 1345 dana konačno je završen najduži štrajk u Evropi! Žuti prsluci zaposlenih u Novaltiji poleteli su u vazduh nakon što su krajem marta objavljeni rezultati pregovora u sjedištu sindikata Solidarnost baskijskih radnika (ELA) u Bilbao. Zaposleni u kompaniji Novaltia koja se bavi distribucijom lijekova, štrajkovali su tačno tri godine i osam mjeseci. To se isplatilo: dobili su 9.500 evra odštete, povišice, kao i 60 dana odmora. Za štrajkače je bilo važno i da firma za svaki dan štrajka simbolično uplati po evro u štrajkaški fond sindikata ELA. Zaposleni se slažu da bez njihov dugoročni štrajk sindikata ne bi bio moguć.

Drumski saobraćaj: vozači kamiona u spontanom štrajku

Izrabljivanje je na evropskim putevima postalo svakodnevica. Međutim, sada su se kamiondžije pobunile. Preko 60 vozača jedne poljske firme odbija da nastavi da vozi. Zaustavili su se na odmorištu u blizini Darmštata i ne odustaju dok im se ne isplate plate. Bez novca njihove porodice nemaju ništa. Vozače podržavaju holandski sindikat FNV, kao i mreža za savjetovanje «Faire Mobilität» pri Savezu sindikata Njemačke (DGB). I podrška javnosti je ogromna: sindikalci iz regiona dolaze svakodnevno i donose im hranu i piće.

Minimalac: napredak!

Kantoni – Bazel, Ženeva, Nojšatel, Jura i Tesin – već ima utvrđene minimalne plate, a u još šest kantona u toku je prikupljanje potpisa. U januaru su Unija u Bazelu i savez u Valeu (uključujući i Uniju) pokrenuli narodnu inicijativu za utvrđivanje minimalca. U istočnoj Švajcarskoj sindikati su takođe pokrenuli peticiju kako bi se utvrdio minimalac za Sankt Galen, Turgau i oba Apencela. U svih šest kantona trenutno je u toku prikupljanje potpisa.

Pregovori o platama u fabrici Toblerone

Mondelez maksimalno provocira tokom pregovora sa zaposlenima u fabrici Toblerone u četvrti Brinen u Bernu: koncern je najavio da više ne želi da pregovara sa radnicima. Umjesto toga će ovo preduzeće koje raspolaže milijardama jednostrano sprovesti smanjenje realnih plata. Zaposleni i sindikat Unija to ne prihvataju. Pregovara se o 200 zaposlenih u pogonu u Brinenu. Zbog visoke stope inflacije i drastičnog poskupljenja zdravstvenog osiguranja, kao i dodatnog opterećenja zbog prelaska na rad u četiri smjene, zaposleni su tražili opšte povećanje plata u iznosu od 6%. Međutim, preduzeće to nije prihvatilo. Pritom je ovaj koncern 2022. ostvario čistu dobit od 2,7 milijardi američkih dolara, a svojim akcionarima isplatio je 4 milijarde.

Frizeri: pregovori o GAV-u

Unija se bori za bolje plate za sve

Kolektivni ugovor za frizere ističe krajem godine i potrebno je pregovarati o novom. Pregovori su prekinuti jer je savez poslodavaca Coiffure Suisse dao neprihvatljiv prijedlog kog se tvrdoglavo drži.

Montaña Burdalo Martina

Plate frizera su izuzetno male. Minimalac za osobu koja je završila obuku trenutno na nivou cijele Švajcarske iznosi 3850 franaka bruto, a za početnika bez obuke samo 3470 franaka. Pritom se tokom sedmice radi 43 sata, a nemaju ni pravo na trinaestu platu. U kantonima sa zakonom regulisanim minimalcima, kantonalni minimalci važe ukoliko su veći od onih predviđenih u GAV-u. Frizerka bez obuke koja radi u Ženevi profitira od zakonskog minimalca od 24 franka po satu, jer je to daleko više od najmanjeg minimalca predviđenog GAV-om, koji iznosi 3740 franaka mjesečno, odnosno 18.75 franaka po satu. Međutim, to bi uskoro moglo da se promijeni: parlament je, naime, u decembru prihvatio zahtjev poslanika u Savjetu kantona, Eriha Etlina (Erich Ettlin), koji je aktivno podržavao Coiffure Suisse. Ukoliko se taj zahtjev i usvoji, minimalci propisani GAV-om važiće i u slučaju da su manji od kantonalnih minimalaca. To bi dovelo do znatnog smanjenja plata za mnoge zaposlene bez obuke u ovoj branši!

Minimalna plata za frizere predviđena Opštim kolektivnim ugovorom

Neprihvatljiv prijedlog saveza Coiffure Suisse

Savez poslodavaca Coiffure Suisse ne samo da aktivno podržava zahtjev poslanika Etlina, već daje i neprihvatljiv prijedlog u pregovorima oko GAV-a. «Prijedlog Coiffure Suisse predviđa da samo iskusni radnici sa EFZ-om zadrže kupovnu moć. Iskusni radnici bez EFZ-a nemaju šanse za izjednačenje sa poskupljenjem i moraju da pristanu na ozbiljne gubitke. Ako se plate zaposlenih bez obuke smanje, to će po-

većati pritisak na frizerske salone koji zapošljavaju kvalifikovano osoblje. Već sada vlada borba sa cijenama koja ide u prilog zapošljavanju osoblja bez priznatih kvalifikacija, skoro svaki treći frizer zapošljava se bez obuke,» kaže Igor Zorić, član uprave Sektora za uslužne djelatnosti pri Uniji, koji je nadležan za ovu branšu. «Na sve to dolazi prijedlog saveza poslodavaca koji je potpuno neupotrebljiv za sprovođenje GAV-a i efikasnu borbu protiv dumpinga,» objašnjava Zorić i dodaje: «Takav prijedlog je neprihvatljiv, pregovori su zbog toga i prekinuti.» Unija želi GAV koji će cijeliti frizersku branšu i boriti se protiv dumpinga. Zbog toga od saveza poslodavaca Coiffure Suisse zahtjeva da se vrate za pregovarački sto. Savez još uvijek nije reagovao na pozive.

Odluka Saveznog suda o Uberu

Savezni sud razjasnio ulogu poslodavca

Savezni sud je, kao što je i očekivano, potvrdio da vozači Ubera nisu preduzetnici. Uber sada mora da ispuni sve svoje obaveze kao poslodavca koje se tiču socijalnog osiguranja – i to retroaktivno.

Darinka Filipovic

Savezni sud je ostao vjeran sebi. Nakon što je 30. maja 2022. donijeta presuda da je Uber poslodavac svojim vozačima, sada je tome dodata i presuda da vozači nisu preduzetnici u pogledu socijalnog osiguranja. Zbog toga Uber mora da ih prijavi, kao i da im kao poslodavac uplati predviđene iznose.

I plate moraju naknadno da se isplate

Socijalno osiguranje mora retroaktivno da zahtijeva od Ubera da uplati doprinose. Kao osnov za to služio je minimalac dovoljan za egzistenciju. Uber svojim vozačima mora retroaktivno da isplati i sve druge

iznose: plate, naknade troškova, godišnje odmore. Po procjenama Unije Uber svojim vozačima duguje više stotina miliona franaka. Neshvatljivo je da hiljade vozača pojedinačno mora da podnosi tužbu, samo zato što njihov poslodavac odbija da ispuni svoje zakonske obaveze. Umjesto toga je potrebno kolektivno rješenje na nivou cijele Švajcarske, kako bi vozači dobili novac koji im sljedeće.

Zaustaviti Uber dok ne ispuni zakonske obaveze

Uz to nadležni istog trenutka moraju da zabrane rad Uberu dok ovo preduzeće ne počne da se pridržava zakona. Dakle sve

dok svaki vozač nema radni ugovor, dok se plate i dodatni troškovi ne regulišu u skladu sa zakonom, i dok se svi vozači ne prijave socijalnom osiguranju.

Unajmljivanje osoblja regulisano je zakonom i GAV-om

Uber je u međuvremenu počeo da vozače zapošljava preko trećih firmi. Očigledno je da se u tom slučaju radi o unajmljivanju osoblja. Politika i nadležni moraju se pobrinuti za to da se u ovom slučaju sprovede zakoni i opšteobavezujući kolektivni ugovor (GAV).

Već godinama vozači Ubera se bore za svoja prava i protiv nerealne konkurencije taksi vozača.

Presuda o trgovini ljudima na gradilištima

Deset godina zatvora za kriminalne poslodavce

Niko nije bio povoljniji od ove velike švajcarske građevinske frime. Skoro svi veliki, veoma isplativi poslovi odlazili su njima.

Marie Saulnier Bloch

Zaradili su milione, često kao podizvođači. Od 2012. do 2017. godine ovaj poslodavac je lažnim obećanjima privukao preko 100 gipsara iz Mađarske, Moldavije i Rumunije u Švajcarsku. Dok je on leteo privatnim avionima i vozio se ferarijem, radnici su dobijali sve najgora: neljudske uslove rada, nasilje, prijetnje smrću, satnice između 4 i 9 franaka, vraćanje dijela plate u gotovini, nečovječan smještaj, itd.

Švajcarsko pravosuđe pogađa kada to zaista želi

Državni tužilac je zbog trgovine ljudima, zelenašenja i još 14 drugih osnova tražio zatvorsku kaznu od osam godina i četiri mjeseca. Branilac koji je u većini tačaka optužnice zahtijevao oslobođanje od krivice, rekao je da je riječ o bespotrebnom pravosudnom skandalu. Međutim, sud je donio odluku: deset godina zatvora i oduzimanje imovine za čovjeka koji je izrabljivao svoje zaposlene i nije platio ni cent poreskoj upravi i socijalnom osiguranju. Poslodavac se, doduše, i dalje krije (nijednom se nije

pojavo na sudu tokom cijelog procesa), i najvjerojatnije će uložiti žalbu na presudu, ali poruka ove presude je jasna: nakon prve presude u Ženevi 2020. godine, u kojoj je jedan drugi građevinski preduzetnik osuđen na šest godina, sudije u Cirihi su potvrdile da poslodavci ne mogu da rade šta žele ako se nadležni uključe u borbu protiv izrabljivanja zaposlenih.

I za neodgovorne poslodavce postoji zakon - dokazano da ne mogu da rade što žele

Zasjedanje Federalne komisije za migracije

Socijalna sigurnost u švajcarskom društvu prepunom migracija

Ko se u Švajcarskoj nađe u teškoj situaciji, trebalo da bi da ima mrežu socijalnog osiguranja koja će ga zaštititi. Međutim, te mreže nisu iste za sve. Zbog čega postoje razlike? Koje su posljedice po pojedince, a koje po cijelo društvo?

Izveštaj Marilije Mendes, Mari Solnije Bloh i Hilmiya Gašija

Poslanica Saveznog vijeća Baume-Šnajder u svom govoru ukazala je na neke od izazova migracione politike. Između ostalog je pomenula i parlamentarnu inicijativu Samire Marti «Siromaštvo nije zločin». U nastavku je rasvijetljeno pitanje socijalne sigurnosti iz naučne perspektive. Eva Marija Belsler, profesorka na Univerzitetu u Friburu, pokazala je razne «mreže socijalne sigurnosti» kao i podršku koja zavisi od statusa. Niske novčane dodatke za određene grupe, kao i disproporcionalne kategorizacije označila je kao «problematične iz ustavne perspektive». Dominik Hangartner, profesor na univerzitetu ETH u Cirihi, u svom istraživanju je pokazao da ulaganjem jednog franka više u podršku, može da se ostvari višestruka dobit na polju integracija i privrede. Prof. dr Žan-Pjer Taban sa univerziteta HES-SO u Lozani naglasio je da migranti daju finansijski doprinos socijalnom osiguranju, ali da su uprkos tome direktno i indirektno diskriminirani kada žele da mu pristu-

pe. Potreban je «pristup gradskim doprinosima lišen straha», kao i «socijalna politika puna podrške» bez prijave policiji za strance.

Uzbudljivo, ali

Naučne analize i praktični primjeri bili su na visokom nivou. Međutim, ni na ovoj konferenciji nije bilo migranata kao aktivnih učesnika. Izostala je i privreda. Bilo bi na primjer zanimljivo vidjeti kako poslodavci vide problematiku «siromašnih radnika» i koja rješenja mogu da ponude kako bi ljudi mogli da žive od svojih plata, a ne da izlaz traže u socijalnoj pomoći. Nije se dublje diskutovalo ni o političkim zahtjevima u vezi sa prevazilaženjem siromaštva i manje diskriminišućeg pristupa socijalnoj pomoći za migrante. Ono što smo dobili je dobronamerna, ali teorijska diskusija, bez konkretnih praktičnih zahtjeva.

Interview

Helin Geniš je rođena u Bernu i rame uz rame sa svojom majkom zalaže se za ravnopravnost. Hilja je aktivna u Unijinoj Ženskoj grupi. Helin je rekla da je osjećaj za socijalnu pravdu naslijedila od svoje majke. Majka i kćerka pozivaju na veliki Hilja, želiš da tvoja kćerka nastavi borbu za socijalnu pravdu i jednakost. Zašto?

Žene se već vijekovima bore protiv nejednakosti. Neumornom i beskrajnom borbom izborile su se za mnoga prava: pravo glasa i duže porodiljsko odsustvo samo su neka od njih. Osjećam odgovornost da se borim za svoja prava, kao i za prava budućih generacija, kojima pripada i moja kćerka, kako bismo kao žene i migrantkinje imale pravičan i jednak tretman. Niko nam neće servirati prava na poslužavniku. Zbog toga mi je važno da 14. juna rame uz rame izađemo na ulice radi štrajka.

Helin, kažeš da si osjećaj za socijalnu pravdu naslijedila od majke. Šta to znači za tebe?

Socijalna jednakost za mene znači da svi imamo ista prava, nezavisno od vjeroispovjesti, boje kože, jezika, statusa boravka, zemlje porijekla, seksualne orijentacije, itd. Na primjer, svako bi za isti posao trebalo da dobije istu platu. Nijedno ljudsko biće ne bi smjelo da gladuje, dok drugi imaju i previše. Sve se mora ravnomojerno i pravično podijeliti.

A što se tiče prava žena i migracija...

Potrebe žena, migranata, trans osoba, svih potlačenih grupa jednostavno nisu dovoljno važne. Niko ih ne sluša. To se vidi na osnovu toga da žene jedva da mogu da izgrade karijeru, a i tada manje zarađuju. Žene moraju da biraju između karijere i porodice. Često rade u prekarnim uslovima i zarađuju manje novca, a istovremeno moraju da brinu o djeci i porodici. Njega članova porodice je takođe rad koji bi trebalo da bude plaćen. I kod kuće bi poslovi trebalo da budu jednako raspoređeni.

Kažeš da ti je majka pokazala kako se brane sopstvena prava. Kako?

Moja majka mi je uzor. Bila je uvijek pravedna prema svima! Bez obzira na to ko, šta ili kako. Uvijek se prema svima isto ponašala. Može se pomisliti da su to neke svakodnevnice sitnice, ali za mene je to imalo veliki značaj i ostavilo je velik trag na meni. Definisalo je i mene kao ličnost. Majka mi je pokazala i da je važno zauzeti se za druge ljude koji možda nisu dovoljno jaki. Kao dijete sam uvijek primjećivala nejednak tretman i zalagala se za drugu djecu prema kojima se nisu fer ophodili.

Kako želiš da drugima preneseš svoja iskustva?

Želim da nastavim da se borim za prava žena i jednakost, a protiv rasizma i diskriminacije, baš kao moja majka. Već smo postigli mnogo toga tako što su ljudi izašli na ulice i to i nastavljaju da rade. Moramo se zauzeti za svoja prava i zahtijevati ih. Mora se napredovati na polju jednakosti. Zbog toga je važno da 14. juna dođemo na feministički štrajk. Radi se o našoj budućnosti, jer zajedno smo jaki.

Hilja: Štrajk je naše osnovno pravo i sredstvo za sprovođenje naših zahtjeva. Jača solidarnost među radnicima i ima vaspitnu funkciju. Štrajk oživljava istorijsku akumulaciju ranijih borbi, zajedno sa ženskim pokretima, borbama za ljudska prava i pokretima nezaposlenih, i spaja ih na novi način. Seksizam, dominacija muškaraca, rasizam, ksenofobija, rasa, religija, antiseksualna orijentacija, sve češće seksualno nasilje: sve to su za nas važni razlozi za štrajk. Zbog toga pozivamo sve žene da 14. juna izađu na ulice kako bi zahtijevale svoja prava.

Emine Sariaslan

Pitanja & odgovori

Porodična i invalidska penzija: Mogu li da dobijem obje?

Primam porodičnu penziju, a iz zdravstvenih razloga sam morala da se prijavim i za invalidsko osiguranje. Pod pretpostavkom da mi osiguranje odobri invalidsku penziju, mogu li da primam i jednu i drugu?

Myriam Muff: Ne. Činjenica je da pravo na porodičnu penziju u skladu sa Zakonom o osiguranju starih i preostalih članova porodice (AHVG) prestaje samo u slučaju da se udovac ili udovica ponovo ožene ili udaju, ili ako i sami preminu. Međutim, u slučaju istovremenog prava na porodičnu i na invalidsku penziju može da se isplaćuje samo ona koja je veća. Tako je to regulisano u zakonu (AHVG, Član 24b).

Dakle, ukoliko Vam odobri invalidsku penziju, prvo će se provjeriti koji je njen iznos. Ako bude veća od porodične penzije, ubuduće ćete primati samo invalidsku. Isto važi i u obrnutom slučaju, ako se ispostavi da je porodična penzija veća od invalidske.

(Work, 14.4.23)

Penziono osiguranje: Šta ako fali potvrda o osiguranju?

Već tri godine radim puno radno vrijeme kao referentkinja i još uvijek nisam dobila potvrdu od penzionog osiguranja. Zbog toga se brinem i pitam jesam li uopšte osigurana i gdje se nalazi moja ušteđevina za drugi stub osiguranja. Šta mogu da učinim?

ŠTEDNJA ZA STAROST: Poslodavci moraju da informišu zaposlene o njihovom BVG osiguranju. (Slika: Manuela Jans / neue LZ)

Gilles Sciboz: Poslodavac je odgovoran za BVG osiguranje svojih zaposlenih. Mora se prijaviti kod nekog od penzionih osiguranja i tamo osigurati svoje zaposlene. Informacije o svom osiguranju možete dakle dobiti od poslodavca. Ukoliko od njega ne dobijate nikakve informacije, možete se obratiti nadležnom AHV osiguranju za nadoknadu. Možete ih pronaći na stranici za informisanje o AHV-u i invalidskom osiguranju (rebrand.ly/ausgleichskasse). Osiguranje za nadoknadu je u obavezi da provjeri da li Vas je Vaš poslodavac prijavio na neko osiguranje, i ako jeste, na koje. Nakon toga kontaktirajte nadležno penziono osiguranje kako biste dobili željenu potvrdu s informacijama o Vašoj dotadašnjoj ušteđevini.

(Work, 31.3.23)

Nezaposlenost: Koji je rok za prigovore u slučaju sankcija?

Nezaposlen sam i dobio sam najavu sankcija uz obrazloženje da se ne trudim dovoljno da pronađem posao. Ne slažem se s tim i želio sam da podnesem žalbu na tu odluku. Međutim, rok od 30 dana je nažalost već istekao. Postoji li nešto što sada mogu da učinim?

VRUJEME ISTIČE: Ko propusti zakonski rok ostaje praznih ruku. (Slika: iStock)

Nicole Debrunner: Ne. Onaj ko se ne slaže s odlukom ima 30 dana vremena da joj se usprotivi. Tokom Božića, Uskrsa i ljeta rokovi su zamrznuti. Tačni datumi uvijek stoje u pouci o pravnom lijeku koju dobijate uz odluku o sankcijama. Dan nakon prijema poruke je prvi dan ovog roka. Rok se ne može produžavati jer je riječ o zakonskom roku. RAV, odnosno osiguranje za nezaposlene zbog toga ne mogu da uzmu u obzir zakasnele prigovore. Odluka koja je iz Vaše perspektive pogrešna time postaje pravosnažna i moguće ju je primjeniti. Možete još samo podnijeti zahtjev za ponovno razmatranje.

RAV, odnosno osiguranje za nezaposlene može da ponovo uzme u obzir pravosnažne ili odluke o prigovoru, samo ukoliko su one nesumnjivo pogrešne, a njihovo ispravljanje je od ogromnog značaja. Međutim, isključivo osiguranje procjenjuje da li će uzeti zahtjev u razmatranje ili ne. Ne postoji zakonsko pravo na to, kao što ne postoji ni pravni lijek za odluku o nepojavlivanju. Samo u slučaju da se nadležna administracija pozabavi sadržajem zahtjeva za ponovno razmatranje možete ići na sud protiv odričnog odgovora. Zbog toga je važno da u slučajevima kada primite poruke od nadležnih prvo provjerite koliko vremena imaju, kako biste, u slučaju da se ne slažete s odlukom, posegnuli za pravnim sredstvima.

(Work, 3.3.23, prilagođeno)

1. maj: «Veće plate i penzije. Ravnopravnost odmah!»

I ove godine na ulicama se oglasilo na desetine hiljada ljudi. Nedovoljne plate nepristojne penzije i Ravnopravnost ; ove teme su označile ovdašnji 1. Maj. Unia govornice pozivaju i štrajk žena 14. juni i zahtijevaju zajedno bolje plate.

Darinka Filipovic

Posljednih godina plate, penzije i raspodjela plaćenog i neplaćenog rada idu unazad umjesto unaprijed.

Za pravedno društvo

Stanovništvo ima sve manje sredstava na raspolaganju za život. Cijene, premije zdravstvenog osiguranja i stanarine rastu a plate zaostaju i penzije se dodatno smanjuju. Diskriminacija plata jke i dalje značajna tema. Ravnoteža između poslovnog i privatnog života ostaje prepreka. Žene su i dalje diskriminirane u starosti: niske penzije koje jedva da su dovoljne za život dio su svakodnevnog života mnogobrojnih žena.

1. maj na ulicama Biela Biel/Bienne (Foto: Silja Kohler)

U Nojenburgu žene pokazuju svoje zahtjeve «Strevolution» (Foto: Virginie Pilault)

U Tičinu se zaposleni u maloprodaji bore protiv liberalizacije radnog vremena prodavnica (Foto: Area)

■ **Vania Alleva** (Unia-Predsjednica): «1. Maj je dan borbe za radnička prava i socijalnu pravdu. Ove borbe su prijeko potrebne jer su radnička prava pod pritiskom. A socijalna prvrda nam nije data. Naprotiv, pokloni su samo za super bogate i korporacije. Sa druge strane za one ljude koji održavaju državu i koji su vrijedno radili cijeli život, za te obične ljude politika i poslodavci nemaju novca.»

■ **Véronique Polito** (Potpredsjednica Unije, šefica tercijarnog sektora): «Pljeskali smo ženama u sistemski važnim profesijama i rekli: «Morate konačno prepoznati i unaprijediti ovaj posao». Nevidljivo je konačno postalo vidljivo. Ali umjesto povećanja plata, ubrzo je došla dob za odlazak u penziju za žene. I tad su dobili šamar u lice! A onda je uslidilo , nakon AHV21 reforma drugog stuba osiguranja BVG 21. Po principu: «plati više, zarađi manje!» To je još jedan razlog zašto je potreban štrajk žena: «Vidimo se 14. Juna!»

■ **Nico Lutz** (Rukovodilac Unije, šef sektora za izgradnju): «Za mnoge zaposlen u Švajcarskoj – posebno za one s niskim platama – ove godine će biti teško – i to nakon što je već došlo do stvarnog gubitka plata od oko 2 posto u 2022. Zato su nam potrebna značajnija povećanja plata! I u drugom stubu svi uplaćujemo sve više i dobijamo sve manje. A starost ne pojeftinjuje. Nijedan penzioner ne može proći do kase u Coopu s obrazloženjem da sada plaćaju manje za proizvod jer im je penzionni fond smanjio penziju. Zato nam trebaju bolje penzije a ne smanjenja!»

■ **Bruna Campanello** (Rukovodilac Unije, šef komercijalnog sektora): «Nakon jedanaest godina zamrzavanja plata, krajnje je vrijeme za unapređenje radnih mjesta u zapadnoj Švajcarskoj. To je stvar nužde, ali i poštovanje prema radnicima, čiji je bijes razumljiv»

Poziv na štrajk 14. juna 2023

Naši zahtjevi

Izjednačenje plata. Tražimo ciljano povećanje plata u sektorima sa niskim i srednjim platama i visokim udjelom žena. Minimalna mjesečna plata u cijeloj zemlji od 4500 franaka i 5000 franaka sa završenom obukom.

Pristojne penzije za život bez daljeg povećanja starosne granice za odlazak u penziju.

Više vremena i novca za odgoj i vaspitanje djece.

Poštovanje umjesto seksizma na radnom mjestu

Zajedno za bolje uslove!